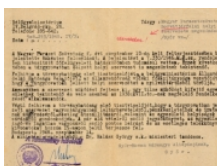

Hatvan éve csatolták el Oroszvárt, Horvátjárfalut és Dunacsúnyt ^[1]

„Mi, Rajka és a többi érdekelt négy község lakossága a legnagyobb megütközéssel vettünk tudomásul a szlovákiai imperializmus követeléséről, amely éppen a mi mindig Magyarországhoz tartozó területünkre vonatkozik. Augusztus 11-én megtartott népgyűlésünkön a községek lakossága egyetemlegesen tiltakozott a minden jogalap nélküli és a népek békéjét a Duna medencében megzavarni akaró újabb kísérlet ellen és kéri, azt utasítsák el.”

Bevezetés

A második világháborút lezáró békekonferenciát 1946. július 29-én Párizsban, a Luxembourg palotában nyitották meg. Itt tárgyaltak többek között a Magyarországgal kötendő béke feltételeit is. A megbeszélések egyik vitás pontját a területi kérdések jelentették: különösen Erdély helyzete, valamint a csehszlovák delegáció elképzelései okoztak problémákat. Északi szomszédunk azon kívül, hogy 200 ezer magyar kiutasításához kért nemzetközi támogatást, öt, Győr-Moson megyében elhelyezkedő községet követelt magának: Rajkát, Bezenyét, Dunacsúnyt, Oroszvárt, és Horvátjárfalut. **(A terület térképét mellékeljük.)** Az említett településekre az igényüket azzal támasztották alá, hogy Pozsony csak a Duna jobb partján képes fejlődni, kizárólag ott tud kikötőt építeni.

[Képgaléria megtekintése](#) ^[2]

A magyar delegáció tagjai - amint lehetett - reflektáltak a csehszlovák elképzelésre, és kifejtették, hogy Pozsony a Duna bal partján is fejlődhet, ehhez nincsen szüksége a 145 km²-nyi magyar területre. Továbbá hangsúlyozták, hogy az említett földrész mocsaras, így kikötő kialakítására alkalmatlan. Érveléseikben még arra is utaltak, hogy az öt falu lakossága sem ért egyet a tervezett elcsatolással.

Tiltakozás Győr-Moson megyében

A csehszlovák területi igények hatalmas tiltakozást okoztak Győr-Moson megyében. Pártállásra, foglalkozásra, illetve nemzetiségi hovatartozásra való tekintet nélkül egységesen utasították vissza megyeszerte a határkiigazítási követeléseket.

Győr-Moson megye és Győr város előjárdói, együttes törvényhatósági ülésen 1946. augusztus 10-én, a városháza dísztermében a legélesebben foglalmazták meg felháborodásukat. Dr. Borbély Endre főispán kezdeményezésére egy feliratot is készítettek a magyar kormányhoz, amelyben a magyarlakta települések elcsatolása miatt tiltakoztak. **(A jegyzőkönyvet közöljük.)**

Az érintett települések szintén távirat formájában fejezték ki megdöbbenésüket a magyar kormány, illetve a párizsi békekonferencia felé: „**Békeértekezlet Páris. Mi, Rajka és a többi érdekelt négy község lakossága a legnagyobb megütközéssel vettünk tudomásul a szlovák imperializmus követeléseiről, amely éppen a mi mindig Magyarországhoz tartozó területünkre vonatkozik. Augusztus 11-én megtartott népgyűlésünkön a községek lakossága egyetemlegesen tiltakozott a minden jogalap nélküli és a népek békéjét a Duna medencében megzavarni akaró újabb kísérlete ellen és kéri, hogy azt utasítsák el.**” **(A Független Kisgazdában megjelent tudósítást közöljük.)** A táviratból az is kiderül, hogy Rajka és Bezenye település lakossága tiltakozó gyűlést tartott 1946. augusztus 11-én. Az utcára vonult emberek egyszerű, kézzel írt táblákon hirdették: „**Párizs! Megbűnhődte már e nép a múltat és jövőndőt!**”, ill.

„**Párizs! Magyarok voltunk, magyarok akarunk maradni!**” A híradások szerint a közel 1500 főnyi tömeg nemzeti színű zászlók alatt, magyar dalokat énekelve vonult végig Rajkán. Az emberek zajosan, de fegyelmetlenül haladtak és tüntettek a csehszlovák területi igények ellen. A gyűlésen többek között felszólalt Loós János igazgatótanító, a Független Kisgazda Párt rajkai szervezetének elnöke is, és kérte, hogy szavazzassák meg az érintett öt községben élőket arról, hová szeretnének tartozni. Javaslatát lelkesedéssel fogadták, és mindenfelől helyeslő közbekiáltások hallatszottak.

Az oroszváriak, a horvátjárfaluiak, valamint a dunacsúnyiak ugyancsak augusztus 11-én tartottak tiltakozó megmozdulásokat Oroszváron. A szónokokat, akik békeszédeiket a község háza előtt mondták el, lovasbandérium fogadta. A lakosság itt is kinyilvánította ellenszenvét a készülő béketervezettel szemben, és véleményüket táviratban közölték Budapesttel, illetve Párizssal.

Párizsban döntöttek

A békekonferencián mindeközben a delegációk vitáztak, és érveltek a pozsonyi hídfő ügyében. Végül 1946. október közepén úgy döntöttek, hogy Pozsony fejlődése szempontjából Oroszvárt, Horvátjárfalut és Dunacsúnyt szükséges Csehszlovákiához csatolni; a másik két települést, Rajkát és Bezenyét pedig Magyarországnak ítélték. **(Erről I. a térképvázlatot.)** A tényleges átadásra azonban még egy évet várni kellett! Gyöngyösi János külügyminiszter 1947. február 10-én aláírta a békeszerződést Párizsban, a nagyhatalmak ratifikálták az okmányt, és Magyarországon is törvénybe iktatták. Az utolsó, záró esemény 1947. szeptember 15-én történt Moszkvában, amikor az állami levéltárban letétbe helyezték a dokumentumot. Ettől kezdve 60 nap állt Magyarország rendelkezésére, hogy átadja a településeket Csehszlovákiának.

Számos kérdést kellett tisztázni a községek átcsatolásával kapcsolatban. Egyrészt az ott élő lakosság problémáját: maradjanak a településeken vagy költözzenek Magyarországra; másrészt az oroszvári körjegyzőség magyar tisztségviselőinek helyzetét: Győr-Moson megye melyik településének hivatalához helyezték őket; valamint meg kellett állapítani a magyar-csehszlovák határt.

A három községnek az 1941. évi népszámlálás szerint több mint háromezer lakosa volt. Csehszlovákia vállalta, hogy minden emberi és állampolgári jogot biztosít számukra, valamint áttelepülésüket sem akadályozza. Ennek ellenére az érintett falvakban élők sokat töprengtek, maradjanak vagy települjenek át Magyarországra. Általánosan elmondható, hogy az őslakosok nem költöztek: ragaszkodtak földjeikhez, házaikhoz, mert emlékeik fűződtek ehhez a tájhoz. A telepések viszont távoztak a falvakból, és magyar területre vándoroltak.

Az oroszvári tisztségviselőkről Győr-Moson megye alispánja gondoskodott a belügyminiszter szóbeli felhatalmazása alapján. Így került az oroszvári körjegyző Mosonmagyaróvárra, a segédjegyző Tétre, az egyik irodatiszt Mosonszentjánosra, a másik pedig Halásziiba. **(L. az erre vonatkozó forrást!)** Az oroszvári határrendőrség, illetve fővárhivatal személyzetét pedig Rajkára költöztették. Amikor a rajkai jegyző tudomására jutott, hogy az alkalmazottaknak lakást is kellene biztosítani, azonnal a főispánhoz fordult. Ugyanis a településen az üres lakásokban Szlovákiából menekültek éltek, akiket véleménye szerint máshová lehetne telepíteni. **(L. az erre vonatkozó forrást!)** A további források csak arról szólnak, hogy az Áttelepítési Kormánybiztosság győri kirendeltsége értesítette a budapesti központot a problémáról, de ennél több információval nem rendelkezünk. Az a tény viszont, hogy végül mégiscsak sikerült az oroszvári határrendőrség, valamint fővárhivatal dolgozóit elszállásolni Rajkán, arra enged következtetni minket, hogy megoldást találtak erre a kérdésre.

A oroszvári körorvos, a patikus, illetve az óvónő áthelyezését dr. Ruppenthal Miklós győri tisztí főorvos intézte a népjóléti minisztériumon keresztül. Annak ellenére azonban, hogy az óvónő esetéről többször egyeztetett a központi hatóságokkal, a minisztériumnak mégiscsak sikerült megfelekednie a hölgyről! Amikor a csehszlovák hatóságok bevonultak a faluba, csodálkozva vették tudomásul, hogy a magyar állam egyik tisztviselője még mindig ott tartózkodik. Hamarosan tudatták vele, hogy el kell mennie, és kiutaltak számára egy vagonot, amely Győrbe szállította. A városban a tisztí főorvos segítségét kérte, aki azonnal felvette a kapcsolatot a minisztériummal és hosszas tárgyalások révén sikerült elintéznie, hogy pártfogoltját a Pest melletti Cinkotára helyezték. Közben az óvónő a postahivatalba ment, hogy felvegye fizetését. Járandóságát azonban nem adták át neki, mert a csekk Oroszvárra szölt. Hiába érvelt amellett, hogy ott a csehszlovák hatóságok nem folyósítják már a magyar államtól járó fizetést, szinte meg sem hallgatták. Csak a főorvos közbenjárásával sikerült hozzájutnia pénzéhez. Ezzel azonban még nem ért véget a kálváriája, ugyanis a MÁV nem volt hajlandó Cinkotára szállítani a vagonját. Ekkor, ismét a főorvos erélyes közbelépésének köszönhetően sikerült az óvónőt a népjóléti minisztérium által meghatározott helyre küldeni. **(A Győri Munkás erről szölo tudósítását közöljük.)**

Nem volt egyszerű meghúzni az új csehszlovák-magyar határvonalat sem. Erre a feladatra egy külön bizottságot alakítottak 1947. október elején, és hosszas tárgyalások eredményeként, december végére sikerült megállapítani a határ pontjait. A közel három hónapig tartó megbeszéléseken a problémát az okozta, hogy a békeszerződés szövegében leírtak nem egyeztek meg az okmányhoz mellékelt térképen jelölt határvonallal. Gyakorlatilag a vitás terület mindössze 2,5 km hosszú, és egy km széles földszáv volt, de jelentősége nem is a méretében rejlett. Fontosságát inkább a rajkai zsilip birtoklása jelentette, hiszen ez a szerkezet biztosította a Szigetköz ár- és belvízvédelmét. Ha a zsilip átkerült volna északi szomszédunk tulajdonába, akkor a Nagy-Duna és a Mosoni Duna által határolt tájat kiszolgáltatták volna a csehszlovák hatóságoknak. A bizottság tagjai végül megegyeztek, és oly módon alakították ki a két ország közötti határvonalat, hogy a zsilip magyar területen maradt, Gútor szigetét pedig Csehszlovákiához csatolták. **(A Győri Munkás erről szölo tudósítását közöljük.)**

A nem vitatott területekre azonban már korábban, 1947. október 15-én bevonultak a csehszlovákok. Ekkorra már felállították Rajka és Oroszvár között az új határt jelző sorompót, az oroszvári körjegyzőségen lezárták az anyakönyveket, valamint átfestették az útjelző táblákat. Így lett a közölt újságcikk szerint Oroszvárból Rusovec, Horvátjáfaluból Jarovec, Dunacsúnyból pedig Cunova, valóságban azonban Rusovce, Čunovo és Jarovce. A falvakba október 15-én a hajnali, illetve a délelőtti órákban érkeztek meg a csehszlovák fináncok, majd később az új tisztviselők. Az első rendelkezések között szerepelt, hogy a településeket autóbúszjáráttal kötötték össze Pozsonnyal, de az ott lakók csak külön engedéllyel szállhattak fel a járművekre. Megszüntették a magyar iskolát, és az oroszvári kastélyban cseh polgárit állítottak fel. A korabeli megyei sajtó arról is tájékoztatta olvasóit, hogy a három községben napirenden voltak a feljelentések, illetve a kihallgatások. Ilyen körülmények között sokan kiharóználtak a tíz napig engedélyezett átköltözési lehetőséget.

A három falu elcsatolása még sokáig nem tudatosult a központi hatóságok számára. Amikor a Magyar Parasztszövetség 1948-ban bejelentette feloszlátását, a belügyminisztérium utasította Győr-Moson megye alispánját, hogy gondoskodjék a horvátjáfalu parasztszövetség felszámolásáról. Dr. Szilágyi Gábor postafordultával válaszolt a kérésre, és közölte, hogy nem tudja végrehajtani a benne foglaltakat, mivel a települést átadták Csehszlovákiának. **(L. erről az utolsó dokumentumot.)**

Források

Jegyzőkönyv Győr-Moson megye és Győr város törvényhatósági bizottságának együttes üléséről 1946. augusztus 10

Alanti jegyzőkönyv eredeti példányát Győr [törvény]h[atóság]i[ogú] Város készítette és őrzi Győr-Moson vármegye és Győr thj. Város együttes törvényhatósági bizottságának

Győrött, 1946. évi augusztus 10-én

Dr. Borbély Endre főispán elnöklete alatt a városháza nagytermében tartott rendkívüli közgyűlést, amelyen jelen voltak: a városi és a vármegyei előadókon kívül a következő tagok:

Győr város részéről:

A Magyar Kommunista Párt részéről: Szántó Zoltán, Marosi Mihály, Gulyás Lajos, Németh Kálmán, Herepei Iván dr., id. Horváth Ferenc, Dittrich Aurél, Uj József, Molnár Ferenc, Molnár Antal, Schwimmer György,

A Szociáldemokrata Párt részéről: Balogh Ferenc, Kotormán László, Szigeti Elemér, Tárnok Gyula, Józsa Imre, Markovits Mihály, Bors Lajos, Konrád Miklós, Schramm Tamás, Farkas Jenő, Buczy Lajos, Németh László, Sindulár Pál, Bessenyei Tibor dr., Adler Manó,

Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párt részéről: Lukács Dezső, Benes György, Berkovits István dr., Gaál János, Halász Jenő dr., Latesz József, Rovó Béla, Sándori Nándor, Szivesdi László, Tóth József, Velsz Aladár dr., Tárnok Árpád,

Szakszervezetek részéről: Farnady Ernő, Pulai János, Burányi Imre, Horváth Sándor, Wallasinszky Alajos, Kovács Tibor, Kovács Károly, Orosz István, Szalay Imre, *Nemzeti Parasztpárt részéről:* Vass Károly, Mészáros Ödön, Finszter György, Giday Gyula,

Szavazati joggal bíró tisztviselők: Udvaros István polgármester, Horváth József dr. h. polgármester, Höfer Arnold dr. tanácsnok, Heszky Sándor dr. tisztí főügyész, Gallyas Kamilló műszaki tanácsos

Győr-Moson vármegye részéről:

A Magyar Kommunista Párt részéről: Kovács Antal [föld]m[íves], Nagy Mihály fm,

Szociáldemokrata Párt részéről: Medey István párttitkár, Gunyhó József gazdálkodó, Mihalcsik János kőműves, Horváth Gábor, Völcssei mre, Jó Béla gazdálkodó,

Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párt részéről: Váci Dániel kisgazda, Zvezdovits János kisgazda, dr. Bíró Gyula gazd[asági] akad[émiai] tanár,

Nemzeti Parasztpárt részéről: Éles József, dr. Csincsák Endre [ör]v[é]l[ny]széki] fog[almazó], Szabó Miklós kereskedő,

Szakszervezetek részéről: Kósa Zsigmond (Kom. Párt), Horváth Sándor (szoc. dem) Szigeti Elemér (szoc. dem) bizottsági tagok.

Elnöklő főispán napirend előtti felszólalásában előadja:

„Tisztelt Törvényhatósági Bizottság! A mai rendkívüli közgyűlés összehívására a Párisban minket érintő béketárgyalások ügyében leendő állásfoglalás tette szükségessé. Annál is inkább szükséges álláspontunknak a lerögdtése, mert a hozzánk érkezett hírek és jelentések, külföldről vett tudósítások szerint a szomszédos Csehszlovákia újabb területi követeléseket jelentett be, mely területi követelések egy részét a mi vármegyénkbeli kívánja kielégíteni.

A felszabadulás után a magyarság teljes egészében szakított a múlt reakciós időszak sovíniszta politikájával, nekünk minden egyes intézkedésünk arra tendált, hogy a szomszédos államok irányában feltétlen megbékéléssel viseltessünk. Az itt élő kisebbségek részére ugyanazokat a jogokat biztosítottuk és biztosítjuk, amilyen jogok minket magyarokat megilletnek. Sajnos ezt a megbékélő politikát egyáltalában nem látjuk a Szlovákia részéről és az az érzésünk, hogy ott továbbra is az a kisebbségi üldözés, az a fasiszta politika folytatódik, mely arra irányult pár évvel ezelőt, hogy a zsidóságot üldözze, most pedig ezek helyébe válogatás nélkül az ott élő magyarjainkat üldözi. Mi ezen magyar üldözés ellen a leghatározottabban tiltakozunk, de tiltakozunk a szlovákok újabb területi követeléseivel szemben is, mert azokban a községekben, amelyekben az átcsatolást kívánják egyetlen egy szlovák sem él. Ezek szintiszta magyar községek, amelyek több alkalommal kifejezésre juttatták, hogy minden körülmények között magyar fennhatóság alatt kívánnak maradni.

Tisztelt Törvényhatósági Bizottság! Használjuk fel a mai alkalmat arra, hogy intézzünk kérelmet a nagyhatalmak felé és kérjük őket, hogy olyan békét teremtsenek országunkra, amely biztosítja a magyarság további fennmaradását és tegyenek meg mindent azért, hogy ne ismétlődjék meg az a tragédia, ami Trianonban szándékunkra érte, kérjük a nagyhatalmakat, óvja meg a magyarságot az igazságtalan béke átkos következményeitől. A trianoni béke után pár évvel már köztudomásúvá vált, hogy ez a béke igen sok földrajzi, vízrajzi, és gazdasági nehézséget teremtett. Amilyen természetes veheti egy pártatlan ítélőbíró azt, hogy a magyarság a veszített háború után át kellett adja román, tót és szerb lakosságok által tömören lakott területeket az említett országoknak: éppen így nem lehet megérteni azt, hogy a wilsoni elvek megkérdése nélkül elcsatoltak Trianonban 2 ½ millió olyan magyart, akik szoros földrajzi és gazdasági egységben laktak közvetlenül a trianoni határ mellett. Így került a színmagyar Csallóköz, Érsekújvár vidéke és Bodrogköz, az utóbbi csupán kényelmi okokból, hogy egy vasútvonalat készen kapjanak Csehszlovákiában. Maga Wilson elnök pár évvel a trianoni béke után kijelentette, hogy nem volt szándékában az, hogy a nemzetiségi önrendelkezési elv megsértésével megkérdés nélkül szakítsanak el a magyarságtól, tömören, a magyarok által lakott határmenti területeket.

Éppen ezért kérjük a nagyhatalmaktól, hogy amikor a magyar béke ügyében most végérvényesen döntenek, a gyűlölet helyett a megbékélés hassa át őket, megértéssel viseltessenek a fejlődő magyar demokrácia és a szabadság útján egy szebb jövőndő felé.

Majd üdvözlí a [törvény]h[atóság]i bizottság megjelent tagjait és az ülést megnyitja.

195. biz. Jegyzőkönyv hitelesítése.

A közgyűlés a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére Éles József, Orosz István, Szabó Antal, Lukács Dezső [törvény]h[atóság]i bizottság] tagokat küldi ki és a jegyzőkönyv hitelesítésének időpontjával a közgyűlés befejezésének időpontját tüzi ki.

.A békeszerződés ügyében állásfoglalás.

Dr. Szilágyi Gábor alispánhelyettes az alábbi indítványt terjeszti elő.

Főispán Úr! Tekintetes Törvényhatósági Bizottságok! A Győr városi és vármegyei Nemzeti Bizottság a város és vármegye törvényhatósági bizottságához átirattal fordult, melyben rámutat a most folyó béketárgyalás elé letett csehszlovák követelésekre, főleg annak vármegyénket, ezen keresztül Győr városunkat érintő kegyetlen vonatkozásaira.

A párisi békeasztalon a bűnösségünket megállapító mérleg egyik serpenyőjébe beledobták az ítélkező bírák, a múlt gonosz rendszer minden bűnét, minden gyalázatosságát, minden alávalóságát. Beledobták a serpenyőmérlegbe a hazaáruló félnyilas és nyilas rendszer kalózáinak, bitangjainak vétkeit, de megdöbbenéssel és szomorú kétségbeeséssel kell látnunk, hogy a másik serpenyő üres: hát hiába hullott vére a Bajcsy-Zsilinszky Endrének, a Mónus Illéseknek, a Kiss Jánosoknak, a Ságvári Józsefeknek és a többi neves és névtelen szabadsághősöknek, hiába ontották vérüket a magyar szabadsághősök Spanyolországtól kezdve Varsóig a minden szabadságot letiporni akaró faszizmus ellen? És nem látták meg azt a magyar munkásságot és parasztságot, mely a Gestapó hóhérok, a csendőrszuronyok fenyegetése mögött megbénítva irtózáttal és gyűlölettel nézte és szenvedte az átkos hitleri háború minden borzalmát? Nem látják a békeasztalnál azt, hogy országunk gonosz, legtöbbször a germán vérüket öntudattal felfedező vezetőink, vagy azoknak az uralomvágytól megittasult aljas gazember renegát magyar követői lettek a tenton csizmák Európa tiprásának harsonázói és követői?

Nem látják, hogy a magyar demokrácia már kiirtotta, és rövidesen ki fogja irtani a nemzet testéből ezeket a bitangokat, és itt áll egy nemzet a múlt bűneitől már tisztulóban, élni akarással, a népek becsületet életébe való beilleszkedési vágygal?

Fülünkbe hasítanak, szívünkbe marnak a kegyetlen római imperium hatalmi tébolyának szavai: Ve victis, Una salus victis: nullam sperire salutem, Jaj a legyőzötteknek és egy lehetősége van a legyőzötteknek, semmi kegyelmet sem remélni. A szívünkbe marnak most a régi kegyetlen szavak, mégis remélnünk kell, követelnünk kell a magyarságnak, mert igenis a magyar nép bőrre vétkezett átkos 20 éves rendszerünk, de maga a magyar nép nem bűnös, a magyar demokráciát nem lehet a múlt bűneiért megölni, nem lehet lábbal tiporni az Atlanti Chartát, mert igenis követeljük mi is a négy szabadságjogot és köztük elsősorban a félelemmentes és nyomormentes életet. Már pedig demokráciánkat és országunkat a békeszerződésnek csehszlovák követelés szerinti megszerkesztése a magyarságnak egy rettegéssel és irtó nyomorral járó életet teremtené, ami ellenkezik az Atlanti Charta szellemével és ellenkezik a lenini-sztalini elvekkel is.

Éppen ezért a Nemzeti Bizottság átiratával egyetértve indítványozom, hogy a két törvényhatóság közös rendkívüli közgyűlése forduljon felirattal a Magyar Önkormányzathoz, a Magyar Külügyminiszterhez, tiltakozzék a csehszlovák újabb területi követelések ellen és forduljon kérelemmel az orosz, angol, amerikai, jugoszláv és lengyel követekhez, hogy ismertessék kormányaikkal törvényhatóságaink álláspontját és a követelések ellen felhozott érveinket.

Indítványozom elsősorban, hogy a közös közgyűlés az alábbi felirattal forduljon az önkormányzathoz és a Magyar Külügyminiszterhez:

A Párisban összeült béketárgyalások elé tett csehszlovák követelésekkel szemben Győr thj. város és Győr-Moson vármegyék a legélesebb tiltakozásukat fejezik ki.

Tiltakozunk úgy a területi, mint a felemelt jóvátételi és a Szlovákiában élő magyarság kitelepítését célzó követelések ellen.

Tiltakozunk az ellen a követelés ellen, hogy Győr-Moson vármegyéhez tartozó Oroszvár, Dunacsun, Horvátjárfa, Rajka és Bezenye községeket Csehszlovákiához csatolják azon a címen, hogy Pozsony részére kikötő építéséhez megfelelő területet biztosítsanak.

A felsorolt öt község összes lakossága 7869 főt tesz ki, ebből legnagyobb részét magyar és egész elenyésző kis rész a délszlovákokkal vérrokonságban álló horvát. Csak egy pillantást kell vetni a vízrajzi térképre és kitérni, hogy ahhoz, amire Pozsonyban bármilyen nagy kikötő is építenék, ahhoz kilométerekre eső falvak is szükségese, az semmi más, mint egy tisztán hatalmi erőszak érvényesítésének átlátszó indoklása.

Nem indokolja a követelést etnikai szempont sem, hiszen a követelt községekben úgyszólván egyetlen egy szlovák lakos sem él, vagy ha élne is, az is a magyar vendégszeretetet élvező bevándorolt.

Az öt község elcsatolásával Csehszlovákia hatalmába keríteni akarja a Mosoni Dunaágot is és hatalmába akarja keríteni a főleg a dunacsuni zsilipet.

Tudvalevő, hogy a mosoni Duna felső szakasza 12 méteres esésével olyan óriási vízierőt képvisel, melyet kihasználni Győr-Moson vármegyének és Győr városnak régen vajdó, de a jelenlegi időben szinte életet jelentő terve. Ennek a vízi energiának felhasználási lehetősége pedig elsősorban attól függ, hogy ki uralkodik a dunacsuni zsilip felett, tehát az öt községre és ezzel együtt a zsilipnek fondorlatos okokkal alátámasztott elcsatolása Győr-Moson vármegyének, Győr városnak és a Kisalföld nagy részének energiával való ellátási terveit semmisíti meg és fejlődésének útját állja.

Tiltakozunk az elcsatolás ellen azért is, mert ezzel a Győr-bécsi műút is teljesen csehszlovák ellenőrzés alá kerül, és így a műút lezárásával a nyugatra irányuló magyar kereskedelemre is ráteszik kezüket. Szigetköz zöldségtermésének piaca az utóbbi 15 évben Bécs volt és a műút elvételével piacának megközelítésétől megfosztva egész Szigetköz nyomorba dönténé.

Tiltakozunk a jóvátételi követelések újabb felemelése ellen, mely követelések nyomorba és pusztulásba döntenék végre megvalósított demokráciánkat.

Tiltakozunk a szlovák-magyar lakosságcsereben megállapított létszámon felül, véreink újabb százezreinek mindenféle ürüggyel, főleg az egyezmény gyilkos 8. §-ának alkalmazásával való kiutasítása ellen.

Kérem a th. közös közgyűlést, hogy indítványomat elfogadni és annak felterjesztését elrendelni szíveskedjék.

A Szociáldemokrata Párt nevében Medey István nemzetgyűlési képviselő, th. bizottsági tag a következőket adja elő:

„Nemzeti öntudattal, de öntudattúltengés nélkül tekintünk a békekötések elé. Sorsdöntő napok ezek a magyarságra, amely eldönti évtizedekre vagy évszázadokra Európa és vele a világ sorsát. A magyar népet, nem lehet felelőssé tenni a magyar uralkodó osztály bűneiért. Ezért mi szociáldemokraták egyikeztünk az elmúlt hónapokban a párt által kiküldött legjobbjaink által a külföldi közvéleményt meggyőzni, hogy a magyar népet nem lehet felelőssé tenni a magyar uralkodó osztály és a magyar ellenforradalom bűneiért. Meg kell mondanom, ha 1919-ben a román és francia reakciós fegyverek segítségével nem buktatják meg a magyar ellenforradalmat, akkor mi is a győzők oldalán állhatnánk. Mi tudtuk, hogy a békefeltételek nyilván nem lesznek kedvezőek, mert Magyarország háborús bűnökkel terheltlen jelenik meg a világ közvéleménye előtt. Horthy Magyarországa a magyar dolgozók megkérdése nélkül sietett elsőnek csatlakozni az [popup title="antikominter[n] paktumhoz." format="Default click" activate="click" close text="Az Antikomintern Paktumot az Adolf Hitler vezette Németország és a Japán császárság kötötte 1936. november 25-én Berlinben a Kommunista Internacionálé és különösen a Szovjetunió elleni együttműködésről. Az egyezményhez 1937-ben Benito Mussolini Olaszországa is csatlakozott."] Be kell vallanunk, hogy ennek következtében békekihívásaink nem a legjobbak. Azt azonban nyugodt lelkiismerettel követelhetjük, hogy a magyar demokrácia külön békét kapjon, mint amilyent Horthy Magyarországa kapott. Tudtuk, hogy számot kell adni, az antikominter[n] paktumhoz való csatlakozás, a hadüzenet és a jugoszláv-magyar örök barátsági szerződés megszegéséről. Mégis mindent megtettünk, hogy a külföldi közvéleményt felvilágosítsuk és ezért elküldtük pártunk legjobbjait külföldre. Nekünk szociáldemokratáknak az egyik legfőbb törekvésünk az volt, hogy a külföldi hatalmak előtt feltárjuk a való helyzetet. Abban a reményben végeztük felvilágosító munkánkat, a világ fővárosában, hogy a fáradtságunk nem fog kárba veszni, olyan békét kapunk, mely az igazság és méltányosság jegyében született meg. Ezért külföldre küldtük vezető pártfunkcionáriusunkat Szakasis elvtársat Moszkvába, Ries Istvánt Washingtonba, Kéthly Annát Londonba, Baán Antalt Párisba, Böhm Vilmost Stockholmba és Horváth Zoltánt Párisba.

A mi pártunk nem akar illúziókat kergetni, ezért őszintén megmondjuk, hogy békekihívásaink rosszak, mert még soha nem fordult elő, hogy háborúban veszített ország a békeszerződésben jutalmat kapott volna, mégis felemeljük ma tiltakozó szavunkat, mert meggyőződésből valljuk, hogy a magyar demokráciának külön békét kell kapni, mint amilyent kapott annak idején Horthy Magyarországa.

Ha azt akarják a világ népei, hogy Magyarország is beilleszkedhessen a világ demokratikus közvéleményébe, akkor Magyarország meghallgatása után nem az önzés, sovinizmus, hanem a megbékélés és az együttműködés politikája alapján lehetővé kell tenni a magyar nép számára, hogy békében és barátságban élhessen a dunavölgyi népek közösségében és szolgálhassa a haladás gondolatát. Ha azt akarják a nagyhatalmak és a világ népei, hogy Magyarország és a magyar nép történelmi küldetését teljesíthesse, akkor tágtani kell határainkon. Határaink mentén sártömbben [valószínűleg sávtömbben] laknak magyar testvéreink, akik részére az utódállamok, elsősorban Csehszlovákia, nem akarja és nem is biztosítja a kisebbségi jogokat.

Vármegyénk északi részén húzódó csehszlovák határ mentén áthallatszik a magyarok könnye, szenvedése és bánata, mert Hlinka fasiszta módszereivel a demokrácia megsűfölésével fosztják meg őket vagyonuktól, teszik lehetetlenné megélhetésüket és sok esetben minden értékük hátrahagyásával dobják ki őket határainkon.

Mi nem nézhetjük ezt tétlenül, fel kell emelnünk szavunkat, hogy a népek önrendelkezési elve, joga alapján rendezzék a nagyhatalmak a kérését az igazság és a Dunamedence békéjében. Kellő időben rá kellett volna mutatnunk a világ közvéleménye előtt nemcsak Románia, hanem Szlovákia háborús bűnösségére is. Egy emigrációs csoport jó politikálása következtében ma ott állnak a győztesek oldalán, de Hitler prágai bevonulásánál puskalövessel sem álltak ellen annak ellenére, hogy modernül felszerelt hadseregük volt. Szlovákia pedig kicsisége mellett minden csatlós államot túllícitáló módon vett részt Németország oldalán a háborúban. Mi szociáldemokraták nyíltan megmondjuk, hogy az igazság és a dunavölgyi demokrácia tisztázása érdekében Magyarország javára határkiigazításnak kell történni, Romániával és Csehszlovákiával szemben. Mi nem sovinizista, irredenta jelszavakat, minden vissza, és történelmi határokat emlegetünk, de nyíltan megmondjuk, ezeréves múltunk és munkánk alapján nekünk is jogunk a Duna-völgyében élni és arra, hogy országunk gazdaságilag életképes legyen és határaink mentén lakó magyar testvéreink a magyar állam keretében élhessenek és boldogulhassanak. Jogunk van arra, hogy határainkon túlmaradó magyar testvérek részére ugyanolyan kisebbségi jogokat követeljünk, mint amilyet Magyarország biztosít az itt élő más nyelvű polgártársaknak.

Ez a béke nem lehet egy új háború melegágya. Ennek a békének a néprajzi és gazdasági érdekek összhangba hozásán kell felépülni, hogy meg legyen a lehetőség a Duna-medencében élő népek számára a megbékélés és együttműködés politikájának, hogy létrejöhessen a duna-völgyi egység, mert a Duna-völgye népei egymásra vannak utalva és közös érdekük a megbékélés.

Mi tudjuk, hogy határkiigazítás esetén Magyarország még mindig kicsi és szegény ország marad, de mégis ez esetben adva lenne a lehetőség, hogy egyrészt az ország gazdasági erőforrásaira, másrészt a szomszéd országokkal való együttműködés politikájára támaszkodva megteremtjük a magyar nép részére ebben az országban az emberhez méltó megélhetés lehetőségét.

A mi célunk az, hogy a népek közötti közeledést és megértést mozdítsuk elő.

Mi arra törekszünk határainkon innen és határainkon túl minden demokratikus érzelmű és meggyőződésből dolgozó félelem nélkül békében és polgári jogainak teljes birtokában élhessen. Csak ez teszi lehetővé a dunamenti népek együttműködését és azt, hogy ne támadhasson fel Horthy Magyarországot hasonlóan egy olyan irányzat, amely minden baj okának Trianont jelölte meg.

Minden erővel törekednünk kell arra, hogy az új Magyarország gazdaságilag életképebb legyen. Minden sovinizmus és irredentizmus nélkül megállapíthatjuk, hogy a mai Magyarország 97 [93] ezer négyzet[kilo]méteren a nagy népsűrűségünk, valamint nyersanyag hiányunk miatt gazdaságilag életképtelen. Vas, só, fa és egyéb nyersanyagok hiánya döntően befolyásolja országunk gazdasági struktúráját.

A rossz béke esetén felmerül a felelősség kérdése is. Nem lehet felelőssé tenni a magyar demokráciát, mert szerintünk a rossz békéért elsősorban az felelős, aki háborúba vitte az országot. De felelősek azok is, akik Magyarország nemzetközi helyzetének megrontása érdekében a külföldre hurcolt magyar kincsek felhasználásával támadták a magyar demokráciát. Felelősek azok is, akik akadályozták ebben az országban a demokratikus átalakulást. Ha nem lettek volna fasiszta összeesküvések és merényletek, akkor meggyőzőbben tudtuk volna a világ közvéleménye előtt képviselni azt, hogy a demokratikus Magyarország nem büntethető az ellenforradalmi Magyarország bűneiért.

A fasiszták országrablása után 1945 áprilisától kezdve ebben az országban temetőből életet munkások varázsoltak. Proletárok építették az országot, szükséges az élethelelősség megadása.

A Párisban ülésező békekonferencia évszázadokra rendezi a határok kérdését. A szlovák sovinizmus nem ismer határt, mert vármegyénk északnyugati részén lévő 7 község átengedését követeli. Ez a 7 község szintiszta magyar, amelynek lakossága a magyar állam keretén belül akar élni.

Nem rajtunk a magyar demokrácián múlik, ha nem kapunk lényeges határkiigazítást, mi szociáldemokraták tudjuk, hogy mi kötjük össze a Magyarországot a világgal. Mi nyugodtan mondhatjuk, mindent megkíséreltünk. Pártunk főtitkára Szakasis Árpád kiáltványt intézett a világ szociáldemokratáihoz és szervezett munkásaihoz, amelyben rámutatott, hogy ezeken a tragikus napokon a párisi tárgyalásokon a demokrácia jelene, a szocializmus jövője forog kockán. E helyről is mi szociáldemokraták arra kérjük a felelős tényezőket, hogy adják meg a lehetőségét, hogy a magyar nép biztosan haladhasson, a demokrácia, a szabadság és a szocializmus útján. A jó békével a demokráciát szilárdítsuk meg, a demokrácia megszilárdításával pedig elérjük azt, hogy a határainkon túl élő népek nem úgy nézzenek Magyarországra, mint a nagy birtokosok és nagytőkések csendőr Magyarországra, hanem mint a szabad magyar nép szabad és független demokratikus Magyarországra."

A Nemzeti Parasztpárt részéről Vas Károly th. bizottsági tag a következőket adta elő, és a következő határozati javaslatot terjesztette be:

„Elfogadja a javaslatot, amely miatt a közgyűlés összeült. Érzem lelkemben azt az emésztő nyugtalanságot és gondot, amely a párisi békeértekezlet miatt az egész nemzet lelkében keletkezik. Nyugtalanság ül meg a nemzet lelkét a tervezet rendelkezései miatt. Ha az ember végig olvassa a bevezető indoklást, azt tapasztalhatja, hogy minden egyes csatlósállam számára tud mentőgondolatot adni, csak a mi számunkra nem. Sajnos az az érzésem, hogy bennünket magyarokat kivétel nélkül terhel a felelősség, nemcsak a régi rendszer híveit, akik vágóhídra vitték éveken át embereinket.

Szakítottunk minden imperialista és sovinizista törekvésekkel - de ugyanakkor elfeledkeztünk arról, hogy a természeti erőnek is hangot kell adnunk, ezért kérjük, hogy ezt a javaslatot a nemzetek képviselői elé vigyék, talán még nem késő.

A békekötésnél a Lenin és Sztalin elvnek és az Atlanti Chartában lefektetett elveknek megfelelően a népek önrendelkezési jogának kell érvényesülnie.

A kisebbségi jogokat a békeszerződés keretén belül biztosítani kell, ellenkező esetben Magyarország épp úgy, mint Trianon esetében, csak formailag fogadhatja el a békeszerződést, de lélekben azonban sohasem azonosíthatja magát vele.

Két dologról azonban ne feledkezzünk meg, az egyik, ha egyik testvér a másik mellé áll, az nem sovinizmus, hanem testvéri kötelesség, a másik, megmenteni hazánkat, földjeinket nem imperializmus, hanem az élet törvényeinek igazi parancsa. Rendíthetetlenül bízom az emberi nem lelkiességében.

Egy másik rendíthetetlen meggyőződéselem, hogy nem lesz a földön rendes élet, hogyha az egyik osztály munkájának eredményét egy másik osztály elrabolhatja.

Szakítottunk minden imperialista és sovinizista törekvéssel, ez nemzeti okosság volt, de a szlovák követelésekkel szembeni tiltakozást nemzeti becsületünk követeli meg."

A Magyar Kommunista Párt nevében Szántó Zoltán nemzetgyűlési képviselő th. biz. tag a következőket mondja:

„A Magyar Kommunista Párt nevében bejelenthetem, hogy pártunk tiltakozik a béketervezet ellen, mert ezt a nemzetre nézve igazságtalannak és méltánytalannak tartja.

A béketervezetnek már a bevezető része magában foglalja a legnagyobb igazságtalanságot. Ez a bevezető rész megállapítja, hogy Magyarország rész vett Horthy Miklós oldalán a háborúban és azért a magyar népnek viselni kell a felelősséget. Igaz, hogy Magyarország részt vett a háborúban, de igazságtalannak tartjuk azt, hogy a népek ítélőszéke az egész magyar nemzetet utasítja a vádlottak padjára.

A demokratikus Magyarország nem jogutódja Horthy Magyarországnak! Nem vállaljuk a Horthy Magyarországnak örökségét, tiltakozunk és elutasítjuk magunktól ezt az örökséget! A Magyar Kommunista Párt a Trianoni békét a legelősebben és a leghatározottabban mint igazságtalan békét elutasította!

A Magyar Kommunista Párt a trianoni békeszerződés tekintetében arra az álláspontra helyezkedett, hogy minden népnek joga van az önrendelkezéshez! Ezt az önrendelkezési jogot a régi Magyarország határain belül élő nemzetiségeknek is megadandónak tartjuk, ezért tartottuk igazságtalannak a trianoni békeszerződést, amely többségében magyarok által lakott területeket Magyarország megkérdezése nélkül csatolt el Magyarországtól!

Ez a békeszerződés sem lehet örökéletű. A magyar nemzetnek is meg kell tenni mindent a revízióért!

A Horthy rendszer volt a legnagyobb akadálya annak, hogy a trianoni békeszerződést a magyar nemzet érdekében revideálhassák!

Ez a Horthy rendszer mindent elkövetett, hogy csendőreivel rettegésben tartsa a magyar népet, megakadályozta, hogy a magyar paraszt földhétségét kielégíthessék, harcolt a magyar munkásság ellen, pincében bujkálásra ítélte a Magyar Kommunista és Szociáldemokrata Pártot!

Ez a Horthy rendszer olyan külpolitikát követett, amely nem egyezett meg a magyar nép kívánásaival! Horthy rendszer volt a legreakciósabb rendszer egész Európában! Meg kell békélni a szomszédos demokráta népekkel és a velük való gazdasági és kulturális együttműködés során biztosítani kell a legbékésebb együttműködést.

Most, amikor a békeszerződés tárgyalás alá kerül, látjuk hogy Magyarországot mennyi háborús bűn terheli. Mi azt tartjuk a leghelyesebbnek, ha bűneink felett magunk gyakorolunk kritikát.

A felszabadítás pillanatától fogva Magyarország a demokratizmus útjára lépett és megmutatta élni akarását, életerejét és büszkén mutatunk rá azokra az eredményekre, amelyeket másfél év alatt elértünk. Olyan dolgokat produkáltunk a másfél év alatt, amellyel kivívtuk az egész világ csodálatát és megalégedését.

Mi barátságos politikát akarunk folytatni minden szomszéd néppel, elsősorban Oroszországgal! Nagy Ferenc miniszterelnök úr azt mondta, hogy béke kilátásaink azért rosszak, mert rosszul készítettük elő őket. A reakciós körök a magyar nép sértett önértetére spekulálnak! Tiltakozunk a sovinszta és irredenta politika minden újabb élesítése ellen! Véleményünk az, hogy jobb békét kaptunk volna, ha nagyobb energiával folytattuk volna a reakció elleni harcot. Félni kell, hogy mikor fog fellángolni a reakciónak a lángja!

Mi azon a véleményen vagyunk, hogy mindent el kell követnünk a béke kilátásaink megjavítása érdekében, még akkor is, ha nincsen nagy reményünk arra, hogy fáradozásaink a közeljövőben eredményre fognak vezetni, higgyék el, hogy ennek az egyhangú tiltakozásnak is nagy elvi jelentősége van. Pártunk mindent megtett a maga részéről, hogy a békekilátásainkat megjavítsa. Nem mondjuk azt, hogy minden elveszett, dacára, hogy látjuk, hogy nem jól áll a helyzetünk. Tudjuk, hogy ez a béke igazságtalan és ez nem felel meg egy békeszerető nemzet érdekeinek, azon leszünk, és el is fogjuk érni Magyarország számára azt a demokratikus békét, amely a független Magyarországot megilleti."

A Független Kisgazda Párt részéről dr. Velsz Aladár th. biz. tag a következőket adja elő:

„A magyar nép nagy reménykedéssel tekint a párisi béketárgyalás elé és hisz abban az igazságban, amely a magyar népet meg fogja illetni. A tárgyalás során látjuk azt, hogy minket egy nagy veszély fenyeget. Látjuk azt a veszélyt és azért felemeltük tiltakozó szavunkat. Ez a veszélynek felismerése mutatja azt, hogy a magyar nép össze tud fogni ha szükség van rá, ha az országot veszély fenyegeti! A szónokok rámutattak a veszélyekre és rámutattak az okokra amelyek ezeket előidéztek.

A Kisgazda Párt teljes egészében magáévá teszi azt a javaslatot, amelyet az alispánhelyettes úr előterjesztett. Szenvedünk most abban a helyzetben, amibe a múlt bűnei miatt kerültünk és ezért állunk így a világ ítélőszéke előtt. A magyar nemzetet ebbe a bűnbe, ebbe a hibába teljesen akaratán kívül sodorták. A Független Kisgazdapárt mindig azt akarta, hogy szomszédainkkal békét, háborúmentes életet éljünk. A szomszédi jóviszonyt ápolnunk kell és ez fogja megtartani azt, hogy a Duna medencében olyan népek fognak élni, akik félelemmentes békés életet akarnak élni. Azt akarjuk, hogy az egész országban demokratikus berendezés legyen, amely biztosítja számunkra az együttműködést az újjáépítés érdekében.

Ez a mai lépés, ez a megnyilvánulás mutatja azt, hogy bajban tudunk együtt dolgozni pártkülönség nélkül!

Így meg tudunk teremteni egy demokratikus Magyarországot!

A Kisgazdapárt részéről elfogadom a javaslatot és indítványozom, hogy küldjük meg a társhatóságoknak is."

Elnöklő dr. Borbély Endre főispán javaslatára a következő szövegezésben hozta meg határozatát az együttes közgyűlés:

„Győr-Moson vármegye és Győr törvényhatósági jogú város törvényhatóságának felirata a magyar kormányhoz a béketárgyalásokkal kapcsolatban.

Határozat

Győr-Moson vármegye és Győr törvényhatósági jogú város törvényhatósága 1946 évi augusztus hó 10-én tartott közgyűlésén pártállásról tekintet nélkül felháborodással értesült arról a minősíthetetlen szlovák követelésről, amely magyarlaktá területek elcsatolását szándékozik keresztülvinni. Így Győr-Moson vármegye területéből Oroszvár, Dunacsun, Rajka, Horvátjárfalu és Bezenye községeket követelik maguknak hamis érveléssel a csehszlovákok akkor, amikor a községek lakossága nyágyarányú tiltakozó gyűléseken szívvel-lélekkel hitet tette a magyarsága mellett. A szlovák bűnös sovinizmus kapzsi keze azonban nemcsak az ország határán akar átnyúlni, hanem minden eszközzel igyekszik elnyomni az idegen területen élő magyarság minden életmegnyilvánulását is.

Az egyesített vármegyék és Győr törvényhatósági jogú város törvényhatóságai amikor megdöbbenéssel látja e minden emberi jogokat megtipró példátlan intézkedéseket, a legélesebben tiltakozik a sötét időkre emlékeztető embertelen eljárások ellen és a világ közvéleményéhez fordul a sokat szenvedő magyarság csorbíthatatlan jogainak biztosítása érdekében. Követeli az elszakított magyarság részére mindazokat a jogokat, amelyeket az Atlanti Egyezmény a világ népeinek biztosít és amely megállapodás a világ összes nemzetét erkölcsileg is kötelezi. Követeli az elszakított magyarság részére az egyenlő állampolgári jogokat és a jogéletlen belül minden magyar számára félelemmentes életet. Amikor az egy és oszthatatlan béke szellemében a népek szabadsága és függetlensége mellett tesszünk hitet, hogy elszakított magyarság éljen bár északon, vagy keleten, az önrendelkezési jog alapján - mely jogot Wilson, Lenin és Sztálin is magáévá tett és kifejezésre is juttatott, saját maga szavazás útján dönthesse el, milyen állami fennhatóság alatt kíván élni, a kisebbségi sorban maradt magyarság jogait pedig a békeszerződések keretében biztosítsák.

Győr-Moson vármegye és Győr törvényhatósági jogú város törvényhatósága együttes közgyűléséből felhívja az Egyesült Nemzetek és a Magyar Kormány figyelmét a szlovákok minden jogot és igazságot nélkülöző sovinszta hatalmi törekvéseire és kéri őket arra, hogy minden és bárhol élők magyar részére biztosítsa mindazokat az életfeltételeket és alapvető jogokat, amelyek nélkül a demokratikus Magyarország felépítését, Európa és a világ népeinek békéjét tartósan biztosítani nem lehet.

Az egyesített törvényhatósági bizottság közgyűlése kimondja egyúttal, hogy ezen állásfoglalásról felirat formájában értesíti a Magyar Kormányt, azzal hogy a Magyar Kormány képviselői ezen felirat tartalmát ismertessék az Egyesült Nemzetek képviselői előtt és egyben felhívja az ország valamennyi társtörvényhatóságát hasonló állásfoglalás céljából.

Erről a Magyar Kormányt feliraton, a város polgármesterét és az összes társtörvényhatóságokat pedig jegyzőkönyvi kivonaton kell értesíteni."

Egyéb tárgy nem lévén elnöklő főispán megköszöni a th. bizottság tagjainak szíves megjelenését, az ülést bezárja.

Kmft.

Dr. Sebestyén Miklós s. k.
jegyző

Dr. Borbély Endre s. k.
elnök

A jegyzőkönyvet hitelesítjük:
Éles József s. k.
Szabó Miklós s. k.
Lukács Dezső s. k.
Orosz István s. k.

Fenti jegyzőkönyv eredeti példányát Győr th. város készítette el, és őrzi, - a vármegyéhez ezen jegyzőkönyvhöz csatolt másolatot küldte, annak alapján készült ez a jegyzőkönyvmásolat.

Jelzet: Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára. IV. B. 452/21. Győr-Moson-Pozsony k[özigazgatásilag] e[gyelőre] e[gyesített] vármegyék törvényhatósági bizottságának jegyzőkönyvei. 1946. augusztus 10.

A Független Kisgazda tudósítása az elcsatolásra ítélt öt település 1946. augusztus 13-i tiltakozó gyűléséről

Öt dunamenti magyar község tiltakozik a csehszlovák kormány újabb területi követelése ellen

Bezenye, Rajka, Dunacsun, Oroszvár és Horvátjárfalu lakossága napok óta lázban ég. Amióta a mosonmagyaróvári járás öt községe tudomást szerzett a csehszlovák kormány Párisban bejelentett igényéről, hogy ezt a 16 km hosszú területsávot a pozsonyi csehszlovák hídfő kibővítésére Csehszlovákiához csatolják. Az öt község lakossága minden lehető módon kifejezésre juttatja, hogy tiltakozik a csehszlovákok követelése ellen. A községek lakossága a csehszlovák követelés hírére mindenképp előtt kitűzte a magyar zászlót a házakra, mégpedig nemcsak a magyar lakosság, hanem az a néhány horvát család is, amely Bezenye és Horvátjárfalu községben él. A legutóbbi népszámlálás alkalmával a falvak lakosságának 98 százaléka magyarnak vallotta magát, míg a többi község, elsősorban Rajka és Oroszvár népe színmagyar. A lakosság magánbeszélgetésben is mindenütt felháborodott hangon tiltakozik a csehszlovák kormány igénye ellen, de a községek helyi kisgazdapárti szervezeteinek kezdeményezésére tömeggyűléseken is kifejezésre juttatta akaratát, hogy szembehelyezkedik a csehszlovákok akaratával és továbbra is Magyarországhoz kíván tartozni. A rajkai tömeggyűlés, melyre a helybeli és környékbeli lakosság nemzeti lobogók alatt vonult fel vasárnap

délután: *hatalmas tiltakozás volt a csehszlovák elcsatolási követelés ellen.* Bartal Kálmán főjegyző a tiltakozó gyűlést azzal nyitotta meg, hogy nyilvánosan feltette a kérdést: Akartok-e csehek lenni? - mire a gyűlés résztvevői harsányan kiáltották: - Nem akarunk csehek lenni! Magyarok voltunk és magyarok maradunk! Magyarországhoz akarunk tartozni továbbra is.

Az egybegyűlt tömeg hasonló közbekiáltásokkal fejezte ki helyeslését a szónokok beszéde felett is. Elsőnek Loós János igazgatótanító, a Kiszgaza Párt helyi szervezetének elnöke indokolta meg az őt község elutasító álláspontját a csehszlovákok követelésével. Loós János mindenképp előtérbe helyezte, hogy a magyar nép nem akarta a háborút és Németország erőszaka sodorta bele Magyarországot a háborúba. Most mégis bűnhődnie kell, pedig nem Magyarország volt a csatlósállamok főbűnöse. Emlékezett arra, hogy Románia teljes erejével vetette bele magát a németek háborújába, Bessarabiát és Odesszát akarta, a szlovákok haditényeit pedig számos esetben emelte ki a hadijelentés és Szlovákia volt az, amely elsőnek csatlakozott a német háborúba. Mégis bennünket fognak háborús főbűnösnek bélyegezni és most Csehszlovákia is erre akarja felépíteni követelését, amellyel újabb öt magyar községre jelentette be igényét.

A Független Kiszgaza Párt rajkai szervezete nevében ünnepélyesen tiltakozom az emberi jogok és az igazság ilyen újabb lábbal tiprása ellen, - mondotta Loós János, - és kinyilvánítom Rajka község és a négy magyar község nevében, hogy továbbra is magyarok akarunk lenni és Magyarországhoz kívánunk tartozni. Szavaztassanak meg bennünket, hogy hol akarjuk felépíteni demokratikus jövőnket. (Közbekiáltások: szavaztassák meg Csallóközt is). Ha választanunk kell a csehszlovák jólét és a magyar koldussors között, akkor is magyarok maradunk (élénk helyeslő közbekiáltások). A tartós és maradó béke érdekében kérjük a Kiszgaza Párt országos Vezetőségét, tegyen meg mindent a kormánytól, hogy Rajka község és vele együtt az öt magyar község maradjon meg továbbra is magyarnak. Joós [Loós] János ezután javasolta, hogy az érdekelt községek lakossága küldjön tiltakozó táviratot a párisi békeértekezlethez és a magyar kormányhoz. A tömeggyűlés közönsége egyhangú lelkesedéssel fogadta el javaslatát. A táviratok, amelyeket a gyűlés megbízásából Loós János írt alá, a következők:

Békeértekezlet Páris. Mi, Rajka és a többi érdekelt négy község lakossága a legnagyobb megütközéssel vettünk tudomásul a szlovákiai imperializmus követeléséről, amely éppen a mi mindig Magyarországhoz tartozó területünkre vonatkozik. Augusztus 11-én megtartott népgyűlésünkön a községek lakossága egyetemlegesen tiltakozott a minden jogalap nélküli és a népek békéjét a Duna medencében megzavarni akaró újabb kísérlet ellen és kéri, azt utasítsák el.

Magyar kormány, Budapest. Mi, Rajka és a többi érdekelt négy község lakossága rajkai gyűlésünkről egyhangúlag törhetetlen és hűséges ragaszkodásunkról biztosítjuk a magyar kormányt és kérjük, hogy kövessen el minden lehetőt, hogy továbbra is Magyarországhoz tartozhassunk.

Molnár Ferenc és Lázár Mihály kommunisták ugyancsak határozott hangon tiltakoztak a színmagyar községek elcsatolása ellen, Végül dr. Simon tanár, a Kiszgaza Párt járási szervezetének elnöke azt fejtette, hogy nem lehet szó a demokráciáról akkor, ha az egyik nép kap meg mindent, a másikat pedig koldussorsba szorítják le. Indítványozta, a pártok kiküldöttjei fogalmazzanak meg tiltakozó nyilatkozatot, amelyet az öt minden lakosa írjon alá. Ebben a nyilatkozatban is tanúságot tesznek arról, hogy magyarok és azok is kívánnak maradni. Teszik ezt írásban azért, mert félő, hogy a csehszlovákok hamisított iratokkal fognak operálni. Az indítványt egyhangú lelkesedéssel fogadták és a gyűlés az igazságos béke követelésének hangoztatásával ért véget.

Ugyancsak vasárnap délután tartottak tiltakozó gyűlést Oroszváron is, amely hasonló szellemben folyt le.

Győr vármegye és város egyesített törvényhatósági bizottsága szombat délelőtt rendkívüli közgyűlésen foglalt állást az igazságtalan béke ellen. Borbély Endre főispán, majd dr. Velsz Aladár fejtették ki álláspontjukat az igazságos békéről és kimondták, hogy a város és a vármegye egyhangú tiltakozását a szlovák követelésekkel szemben nemcsak a magyar kormánnyal, hanem az Egyesült nemzetek minden képviselőjével és a sajtón át az egész világgal tudatják. Dr. Velsz kiszgadzapárti javaslatára kimondták azt is, hogy az elfogadott indítványt közlik a többi törvényhatóságokkal hasonló állásfoglalás céljából.

A győri törvényhatósági gyűlés kifejezte ugyanúgy a magyarság elkeseredett felháborodását a csehszlovák kormány újabb területi követelése felett, mint a rajkai és oroszvári tömeggyűlés, a Duna-medence tartós békéjének érdekei kívánják meg, hogy ez az elkeseredett tiltakozás a nagyhatalmak és a világ közvéleménye előtt meghallgatásra találjon.

LUKOVICH JÓZSEF

Forrás: Független Kiszgaza. I. évfolyam. 86. Szám. 1946. augusztus 20. 3. o.

Határozat az oroszvári körjegyzőség alkalmazottainak ideiglenes elhelyezéséről

Győr-Moson vármegye alispánjától.

12.051/1947.alp. szám.

Tárgy: Csehszlovákiaéhoz csatolt oroszvári körjegyzőség alkalmazottainak ideiglenes elhelyezése.

Előadó: Buday Lajos

vm. főjegyző

Véghatározat

A Belügyminiszter Úrtól kapott szóbeli felhatalmazás alapján a Csehszlovákiaéhoz átszatolt oroszvári körjegyzőség alkalmazottai közül Cserpes Géza körjegyzőt Mosonmagyaróvár megyei városhoz, Bodor Zoltán s. jegyzőt Tét községhez, Nagy Sándor irodatisztet Halászi községhez, Kovács Pál irodatisztet pedig Mosonszentjános községhez osztom be ideiglenesen szolgálattételre, azonnali hatállyal.

Felhívom nevezetteket, hogy a kijelölt szolgálati helyükön haladéktalanul jelentkezzenek.

Erről értesítem:

- 1./ A Magyar Központi Illetményhivatalt Budapest, nevezettek illetményeinek az oroszvári körjegyzőség terhére való további folyósításának beszüntetése.
- 2./ A mosonmagyaróvári és tét-i járási Főjegyzőket,
- 3./ Mosonmagyaróvár megyei város Polgármesterét,
- 4./ Körjegyzőt, Halászi,
- 5./ Községi jegyzőt, Tét,
- 6./ Községi Jegyzőt, Mosonszentjános, azzal hogy a hivatalukba beosztott alkalmazott szolgálatának megkezdését hozzám a járási főjegyző útján haladéktalanul jelentsék, hogy nevezettek további illetményeiknek folyósítása iránt intézkedhessem,
- 7./ A vármegyei Számvevőseget,
- 8./ Cserpes Géza körjegyző,
- 9./ Bodor Zoltán [jegéd] jegyző,
- 10./ Nagy Sándor irodatiszt,
- 11./ Kovács Pál irodatiszt oroszvári lakosokat tudomásulvétel végett.

Győr, 1947. október 15.

alispán helyett:

Buday Lajos s.k.
vm. főjegyző.

A kiadmány hitelül:

[olvashatatlan aláírás]

vm. kiadó

Jelzet: Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára. XXI. 4. a. Győr-Moson megye alispánjának iratai. Közigazgatási iratok. 1947. I. 12 051.

Rajka jegyzőjének kérelme, az oroszvári határrendőrség és fővámhivatal személyzetének lakásjuttatási ügyében

Rajka nagyközség előljáróságától

Tárgy: Oroszvári határrendőrség és fővárhivatal elhelyezése.
1814/1947. sz.

Főispán Úr!

Győr

A békeszerződés életbeléptével előreláthatólag rövidesen az oroszvári határrendőrség és fővárhivatal Rajka községbe kíván áttelepülni. Ezen hivatalok személyzetének mintegy 30 lakásra lesz szüksége. Miután a múlt év őszén és a télen Szlovákiából menekültek anélkül, hogy Rajkán letelepülést nyertek volna még mindig a községben laknak, így oly nagyfokú a lakáshiány, hogy az említett hivatalok személyzetének lakást biztosítani nem tudunk. Kérjük főispán urat szíveskedjék az áttelepítési kormánybiztosságnál odahatni, hogy ezen menekülteket mintegy 80-100 család más helyre telepítse át.

Rajka, 1947. szeptember 16-án

vezetőjegyző

Jelzet: Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára. XXI. 4. a. Győr-Moson megye alispánjának iratai. Közigazgatási iratok. 1947. II. 11 141.

A Győri Munkás cikke az oroszvári óvónő kálváriájáról

A népjóléti minisztérium Oroszvárott felejtette az állami óvónőt

Amikor már nyilvánossá vált, hogy rövidesen át kell adjuk Csehszlovákiának a három elcsatolt községet, dr Ruppenthal Miklós tisztii főorvos azonnal intézkedett a népjóléti minisztériumban az Oroszvárott beosztott orvos , a patika és az óvónő elhelyezéséről. Dr Pammer József községi orvost át is helyezték Magyaróvárra és kijelölték az oroszvári patika új helyét is Dunakilitin. Nem történt azonban az utolsó pillanatig sem döntés Pungor Olga állami óvónő elhelyezéséről. A tisztii főorvos október 13-án, hétfőnk külön emiatt felutazott Budapestre, hogy a népjóléti minisztérium kisdedóvó osztályán elintézte Pungor Olga elhelyezését. Természetesen a minisztériumban mindent megígérték, de még kedden délelőtt sem adtak választ. Pungor Olga óvónőt a Népjóléti Minisztérium egyszerűen otfelejtette Oroszvárott.

Csehszlovákok vagont adnak

Amikor a csehszlovák hatóságok bevonultak Oroszvárra, csodálkozva vették tudomásul, hogy a magyar állam egyik tisztviselője még mindig ott tartózkodik. Közölték vele, hogy el kell hagynia Oroszvárt. Egy vagont utaltak ki számára és maguk a csehszlovák katonák segítettek neki ingóságai összcsemagolásában. Az áttelepítési kormánybiztosság az óvónő vagonját Győrbe irányította. Pungor Olga azonnal bement a tisztii főorvosi hivatalba, ahol dr Ruppenthal Miklós elvtárs ismét megsürgette a népjóléti minisztérium kisdedóvó osztályának intézkedését. Annak ellenére, hogy félórán belül ígérték, a válasz most sem érkezett meg idejében. A főorvos ismét a kagylóhoz nyúlt. Végül fél 12-kor megjött az intézkedés: Pungor Olgát, az Oroszvárott felejtett óvónőt Cinkotára helyezték át.

A posta nem ad fizetést

Mialatt dr Ruppenthal Miklós a népjóléti minisztériumban igyekezett az óvónő ügyét intézni, Pungor Olga bement a győri postahivatalhoz, hogy felvegye a fizetését. Legnagyobb meglepetésére itt azt a választ kapta, hogy mivel csekkre Oroszvárra szól, csak ott veheti fel a pénzt. A csekket valóban oroszváron kapta meg, de mivel rá volt vezetve, hogy a kifizetése október 16-án esedékes, a helybeli postahivatal 15-én nem adta ki az illetményét. A győri postahivatalban hiába érvelt azzal, hogy Oroszvárott már nem veheti fel, mert a csehszlovák hatóságok nem adják ki a magyar államtól járó fizetést. Ismét csak a tisztii főorvoshoz fordult, aki a posta válaszára a soproni postagazgatóságon keresztül kiharcolta, hogy Pungor Olga Győrött mégiscsak felveheti fizetését.

Irány Cinkota

Ezzel azonban még nem fejeződött be a szegény, egyedülálló óvónő kálváriája. Vagonját a MÁV nem volt hajlandó Cinkotára továbbítani, mert azt az áttelepítési kormánybiztosság Győrbe irányította. Ismét a tisztii főorvos erélyes közbelépésére volt szükség, hogy a vasút mégiscsak útnak indította Cinkotára az óvónő vagonját.

Történt pedig ez az eset 1947-ben a bürokrácia legnagyobb dicsőségére. Ha a vármegyei szociáldemokrata tisztii főorvosa nem lép közbe, Pungor Olga talán még most is a győri állomáson várja a hideg őszi napokon a Népjóléti Minisztérium, a posta és a vasút intézkedését. Forrás: Győri Hétfő. I. évfolyam. 19. szám. 1947. október 20. 3.

A Győri Munkás tudósítása az új magyar-csehszlovák határvonalról

*Megegyezés a magyar-csehszlovák határ kérdésében
A rajkai zsilip magyar területen marad*

Dr. Kiss Roland elvtárs, belügyi államtitkár vezetésével Pozsonyban tárgyaló magyar küldöttség vasárnap [december 22-én] befejezte a magyar-csehszlovák határrendezési bizottság munkáját. A Rajka határában vitás terület kérdésében megállapodás történt, amit még vasárnap alá is írtak. Kisebb kiigazításokkal a bizottság Rajka régi katasztrális határát vette alapul. Így Gutor-sziget nagy része 400 hold erdővel együtt Csehszlovákiához került. A rajkai zsilip magyar területen maradt.

Megállapodás történt a birtokviszonyok kérdésében is. Akik június 1-én és az átadás napján a szigeten laktak, teljes jogú állampolgárai lesznek Csehszlovákiának.

A határrendező bizottság egyik feladata az Oroszvár, Horvátjárfalu és Pozsony községeknek Csehszlovákia részére történő átengedésből kifolyólag új magyar-csehszlovák határvonal pontos megállapítása és kitűzése volt. Az e tárgyban létrejött megállapodás szerint az új határvonal mindenütt Rajka község 1918. évi északi kataszteri határát követi. A határkitűző munkálatokat a két ország műszaki szervei végzik el.

Elvi megállapodás jött létre az átengedett területtel kapcsolatos pénzügyi kérdések rendezésére is, amelyek részleteit külön pénzügyi egyezmény fogja szabályozni. Az átengedett három község lakossága részére Csehszlovákia biztosította a csehszlovák állampolgárságot és az emberi és polgári jogok teljességét. A hadifoglyok, menekültek, deportáltak, valamint a hadigondozottak, nyugdíjasok, járadékosok továbbá a földbirtokreform és a telepítés során földhöz jutattottak érdekeit ugyancsak biztosították. A határrendező bizottság munkájának befejezéséről szóló zárójegyzőkönyvet december 22-én írták alá Pozsonyban. A tárgyalások mindvégig szívélyes és megértő légkörben folytak.

Forrás: Győri Munkás. III. évfolyam. 291. szám. 1947. december 23. 1.

A Győri Hétfő tudósítása a három magyar falu átadásának előestéjén.

*Búcsúzik a három község
Oroszvár, Horvátjárfalu, Dunacsúny az átadás előestéjén*

Mosonmagyaróváról

szalad az autónk a határ felé. Az utat ellepik a bútorral megrakott szekerek és teherautók. Költözködnek a telepések és új otthonba térnek a hivatalok. Rajka és Oroszvár között már áll az új határt jelző, frissen ácsolt sorompó. Már ott van mellette a magyar határőrség, és mindenkit szigorúan leigazoltatnak, aki tovább akar menni. A csempészek siserahada így is ellepte a vidéket, és itt járnak a környéken a nyomor vámszedői is.

Oroszvárra

ér az autó. A koradélutáni órákban már zárva vannak az összes üzletek. A körjegyzőségen a könyvek lezárása folyik és előkészület az átadásra. Szerdán hajnalban bevonul a csehszlovák katonaság. A magyar közigazgatás kedden délután átadta a hivatalokat a községi bírónak és a Nemzeti Bizottság elnökének. Az utolsó hivatalos ténykedése Cserpes Géza községi körjegyzőnek egy esketés. Takács Gyula határvadász oroszári asszonyt visz magával új állomáshelyére. A hatalmas anyakönyvben még alig szárad meg a tinta, amikor Cserpes Géza leteszi az anyakönyvezető piros-fehérszöld szalagját. A szalagot is ládába csomagolják, és a következő esküvőt már más színű szalaggal tartja az új anyakönyvezető.

Nagy szeretettel

fogadja a község népe a szociáldemokrata elvtársainktól búcsúzó Medey István vármegyei párttitkár elvtársunkat, aki Lówin Pál elvtárs, rajkai nemzeti bizottsági elnök kíséretében járja végig a három községet.
- Legyenek az elvtársak Csehszlovákia hűséges polgárai, de nem feledjék el magyarságukat - mondja Medey elvtárs -, nem a mi bűnünk, hogy a három községet elvesztettük, hanem a hatéves eszeten háború következménye.
- Jó szociáldemokraták maradunk, Medey elvtárs! - ígéri könnyes meghatottsággal elvtársaink. Medey elvtárs ezután elkéri a szociáldemokraták névsorát, hogy ezt a névsort elküldjék Prágába és Pozsonyba, a csehszlovák Szociáldemokrata Pártnak.

Dunacsúny

is hallgat. Az utcákon alig van ember. Még mindig nem tudják, hol lesz a határ, kinek jut Gutor-sziget.
- Szerdán már bizonyosat tudunk - mondja a falu népe. Átfectik az útjelző táblákat és Oroszvárból Russovec lesz, Horvátjárfaluból Jarovec, Dunacsúnyból Cunova.

Horvátjárfalu

pici házaiban bevonult a rémhírterjesztők által keltett rémület. A rajkai szekerek közben egyre hordják a bútorokat. Két nappal ezelőtt még senki sem tudta, mikor lesz az átadás. A vármegyét még most sem értesítették hivatalosan, Rajka jegyzőjének, Bartal elvtársnak köszönhető, hogy minden a legsimábban folyik, rendelkezésre állnak a fogatok, elhelyezést nyernek a családok.
A három községet szerdán reggel át kell adnunk. Fájdalmas, aktus és a fájdalmat az sem enyhíti, hogy azoknak köszönhetjük mindezt, akik az országot a pusztulásba sodorták. A három község vádirat a rossz politika, a németekkel cimboráló hazaárulás ellen.

G. G.

Forrás: Győri Hétfő. I. évfolyam. 19. szám. 1947. október 20. 3.

A horvátjárfalui parasztszövetség megszüntetése

Belügyminisztérium
IV. Belgrád-rkp. 24.
Telefon: 185-642
Szám: 508.253/1948. IV/3.

Tárgy: Magyar Parasztszövetség
horvátjárfalui helyi
szervezete megszüntetése
/Győr vm./

A Magyar Parasztszövetség f.évi szeptember 10-én kelt felterjesztésében bejelentette önkéntes feloszlását. A bejelentést a 7.330/1946.M.E.sz. rendeletben biztosított főfelügyeleti hatáskörömben tudomásul vettem. Ennek következtében a tárgyrovatban jelzett helyi szervezet is megszüntnek tekintendő.

Felhívom a törvényhatóság első tisztviselőjét a belügyminisztérium Államvédelmi Hatósága Vezetőjét, az államrendőrség vidéki főkapitánysága vezetőjét, hogy a tárgyrovatban jelzett helyi szervezetet a nyilvántartásból törölje.

Amennyiben a szervezet működést fejtene ki, úgy tilos működést kifejtő egyesületnek tekintendő és vele szemben az 1938:XVII.tc.-nek megfelelő rendelkezései alkalmazandók.

Végül felhívom a törvényhatóság első tisztviselőjét, hogy a tárgyrovatban jelzett szervezet vagyontárgyainak leltárba vételéről, pénzkészleteinek és iratainak megőrzéséről, esetleg átszállításáról, valamint az egyesületi helyiségek lezárásáról gondoskodjék. A zár alá vételről szóló jegyzőkönyvet, az egyesület ingó-és ingatlan vagyonáról szóló pontos leírást és az esetleges telekkönyvi kivonatokat hozzám 15 napon belül terjessze fel.

Budapest, 1948. szeptember 14.

A miniszter rendeletéből: Dr. Halász György s.k. miniszteri tanácsos.

Győr-Moson vármegye Alispánjának,
Győr

A kiadmány hitelül
[olvashatatlan aláírás]

Győr-Moson vármegye alispánjától.
10423/1948.alp.
Tárgy: Magyar Parasztszövetség horvátjárfalui h[elyi] szervezete megszüntetése.
Hiv.szám:508.253/1948.IV./3.

Belügyminiszter Ur!

Hivatkozott számú rendeletre jelentem, hogy az abban foglaltaknak nem tudok eleget tenni, miután Horvátjárfalu községet a párisi békeszerződés végrehajtása során átcsatolták Csehszlovákiához.

Győr, 1948. szeptember 24.

/Dr.Szilágyi Gábor/
alispán

Jelzet: Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára. XXI. 4. a. Győr-Moson megye alispánjának iratai. Közigazgatási iratok. 1948. X. 10 401.

Cimkék:

[békeszerződés](#) ^[3]

[Párisi békeszerződés](#) ^[4]

[Trianon](#) ^[5]

[Független Kisgazdapárt](#) ^[6]

[Csehszlovákia](#) ^[7]

[Oroszvár](#) ^[8]

[Dunacsúny](#) ^[9]

[Horvátjárfalu](#) ^[10]

Kiadás: 7. évfolyam (2007) 6. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/politika/hatvan_eve_csatoltak_el_oroszvar_t_horvatjarfalut_es_dunacsunyt.html

Hivatkozások

- [1] https://www.archivnet.hu/politika/hatvan_eve_csatoltak_el_orszvart_horvatjarfalut_es_dunacsunyt.html
- [2] https://www.archivnet.hu/.../galeria_pop.php%3Fga_id%3D47
- [3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/bekeszerzodes>
- [4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/parizsi-bekeszerzodes>
- [5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/trianon>
- [6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/fuggetlen-kisgazdapart>
- [7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/csehszlovakia>
- [8] <https://www.archivnet.hu/cimkek/orszvar>
- [9] <https://www.archivnet.hu/cimkek/dunacsuny>
- [10] <https://www.archivnet.hu/cimkek/horvatjarfalu>